

La catalanització de la Universitat

El factor llengua en el fet biològic català

per

JOSEP GOL

NI com a homes de professió liberal, universitaris, per tant, en el més ample sentit del mot, ni com a catalans, tenim, els metges, el dret d'inhibir-nos en un afer que ateny de manera tan transcendental la nostra Universitat.

Promulgat que sigui l'Estatut de Catalunya, la labor de reorganització i de restauració, en el sentit bàsicament català, haurà d'estendre's a tot ordre de funcions i activitats, i preminentment a les que fan referència a la cultura, de la qual és, la Universitat, culminació sintètica i, ensems, òrgan creador i propulsor.

Quina haurà d'ésser la llengua oficial de la nostra Universitat? Problemes que planteja la seva absoluta catalanització. És acceptable la idea de dues Universitats, catalana i castellana?

* * *

La voluntat autonòmica de Catalunya seria mancada de raó i de força, si no recolzés sobre un dret; dret que li pervé de la seva personalitat biològica, històrica i actual, de la qual és, l'idioma, el tret més acusat i fonamental.

Sense la resclosa de l'idioma, Catalunya ni hauria resistit els seculars corrents d'absorció que damunt d'ella han actuat, ni hauria pogut realitzar el redreçament vigorós del qual som, alhora, actors i testimonis.

Ara bé, un problema és, en síntesi, una cultura, i no és possible que aquesta s'elevi i vigoritzi, si no arrela en la mateixa personalitat. I la personalitat de Catalunya, és, ho havem dit, consubstancial amb la llengua. És possible, doncs, crear una cultura catalana, desvinculada de la llengua, aquesta entranya palpitant i noble del nostre ésser nacional?

* * *

Ens interessa remarcar el fons purament objectiu de les nostres assercions: en constatar la resistència de Catalunya a ésser absorbida per un altre poble, afirmem la *realitat* del fet, no la *qualitat* del mateix; això és, si aquest fet ens fou benicós o advers. Prou sabem com la Història és pròdiga en exemples de pobles que han perdut llur pristina fesonomia sota la influència d'un *etnos* més potent que els ha imposat son idioma, els ha infiltrat la pròpia cultura i els ha infós una nova ànima. Això, a fi de comptes, pot resultar més sensible per la Humanitat, que veu esqueixar-se una branca, perdre's un matig de la civilització universal, que pel mateix poble assimilat, el qual, si pel fet d'ésser-ho mostra, en certa manera, la seva inferioritat qualitativa, amb la seva incorporació a una cultura prepotent, amb la qual se consubstancia, pot experimentar una metamòrfosi beneficiosa.

Catalunya, però, no pot comptar-se entre aquesta mena de pobles. Ella, sota la perllongada hegemònia castellana, ni ha pogut desenvolupar la seva cultura pròpia, ni tampoc desprendre-se'n, per a incorporar-se l'aliena i nodrir-la amb el seu peculiar esperit. Hom diria que, a casa nostra, en enfrontar-se les dues cultures, s'ha produït més que una fusió, més qu'un contacte fecundant, una veritable interferència.

Aquesta letàrgia de quatre segles prova, a bastament, ensems que la infecunditat de l'esperit castellà a la nostra terra, i la dificultat d'aclimatar-s'hi, el seu poder inhibitor sobre l'esperit autòcton, el qual ha obstaculitzat i ha impedit de desplegar-se, sense assolir, però, anihilar-lo i substituir-lo.

Catalunya no aconseguí superar la influència castellana ni consentí, tampoc, en doblegar-s'hi per a proseguir la seva ruta de poble culte, segons di-